

Viborg, den 1. september 2011
/BRIMAD

Referat
til
mødet i Udvalg vedrørende Klimaudfordringer
25. august 2011 kl. 12:00
i Solar Explorium, Industrivej Vest 43, 6600
Vejen

Abud fra:
Erik Vinther
Andreas Steenberg

Indholdsfortegnelse

Pkt. Tekst	Side
1 Godkendelse af referat fra mødet den 20. juni 2011 *	1
2 Drøftelse af udkast til Lokal Agenda 21-strategi og -handlingsplan 2012-2015 *	1
3 Energi-perspektivplan for Region Midtjylland - møde med kommunerne den 23.06.2011 *	3
4 Drøftelse af udkast til den Regionale Udviklingsplan *	4
5 Evaluering af EnergiTEKmidt, program til støtte af teknologiudvikling i små og mellemstore virksomheder *	5
6 Gensidig orientering *	6
7 Rundvisning på Solar Explorium *	6

1-00-10-10

1. Godkendelse af referat fra mødet den 20. juni 2011

Administrationen indstiller,

at referatet fra Klimaudvalgets møde den 20. juni 2011 godkendes.

Beslutning

Referatet blev godkendt.

Bilag

- [Referat 20-06-11](#)

1-00-10-10

2. Drøftelse af udkast til Lokal Agenda 21-strategi og -handlingsplan 2012-2015

Resumé

I fortsættelse af tidligere drøftelser i Klimaudvalget foreligger der nu et udkast til Lokal Agenda 21-strategi og -handlingsplan 2012-2015.

Administrationen indstiller,

at udvalget drøfter det fremlagte udkast til Lokal Agenda 21-strategi og -handlingsplan 2012-2015.

Sagsfremstilling

Vedlagte udkast til Lokal Agenda 21-strategi og -handlingsplan 2012-2015 vil blive gennemgået på mødet. På baggrund af udvalgets bemærkninger vil der blive udarbejdet endeligt forslag til Klimaudvalget med henblik på endelig vedtagelse i Regionsrådet ved årsskiftet 2011/12.

Beslutning

Klimaudvalget havde følgende kommentarer og ønsker om ændringer til det fremlagte udkast:

Forord:

- Det skal fremgå tydeligere, at Regionsrådet ønsker en udvikling mod større bæredygtighed.

Drift:

- Der bør fastsættes minimumskrav til energi- og miljøledelse for hospitaler og institutioner.
- Der bør i forbindelse med udarbejdelse af grønt regnskab fastsættes konkrete mål for nedbringelse af ressourceforbruget, hvor det er muligt og relevant.

Byggeri:

- Udvalget ønsker, at 2015 energikravene som udgangspunkt overholdes fra vedtagelse af LA 21, medmindre der er væsentlige grunde til at fravige dette.
- Brugen af ESCO princippet ved energirenoveringer ønskes tydeliggjort.

Indkøb:

- Udvalget ønsker et møde med "Indkøb og Medicoteknik", hvor afdelingen kan redegøre for mulighederne for fastlæggelse af krav vedr. energi, miljø og social ansvarlighed. Evt. fastsættelse af mere konkrete krav vedr. indkøb afventer dette møde.

Energi:

- Integrering af vedvarende energi bør opprioriteres i forhold til tekstens nuværende ordlyd.
- Udvalget ønsker tydeliggjort formuleringen vedr. energibesparelser på medicoteknisk udstyr og elforbrugende udstyr i øvrigt, herunder hvorledes Regionen kan være med til at skabe en positiv udvikling på området.
- Formulering vedr. genanvendelse af procesenergi bør tydeliggøres.

Ressourcer:

- Formuleringen vedr. økologiske fødevarer bør ændres i retning af "fremme brugen af gode og sunde råvarer efter årstiden, herunder økologiske produkter".
- Indkøb af biler: Det bør tydeliggøres, at kravene er i overensstemmelse med forslag af maj 2010 fra "Center for Grøn Transport".

Generelt:

- Det bør overvejes, om der, efter vedtagelsen af LA21 i Regionsrådet, skal udarbejdes en kortfattet, konkret og handlingsorienteret "pixi-udgave" af handlingsplanen.

Bilag

- [Lokal Agenda 21-strategi og H-plan 2012 - 2015 Udkast 18.08.11](#)

1-00-10-10

3. Energi-perspektivplan for Region Midtjylland - møde med kommunerne den 23.06.2011

Resumé

Som led i udarbejdelsen af en energi-perspektivplan for Region Midtjylland blev den 23. juni 2011 afholdt et møde med Regionens kommuner.

Administrationen indstiller,

at det drøftes, om resultatet af mødet den 23.06.2011 med kommunerne giver anledning til bemærkninger som input til den videre proces med energi-perspektivplanen.

Sagsfremstilling

På Klimaudvalgets møde den 3. februar 2011 drøftedes igangsætning af udarbejdelsen af en energi-perspektivplan for Region Midtjylland. Udvalget fandt det vigtigt med det politiske ejerskab til planen, hvorfor inddragelse af kommunale politikere på et tidligt tidspunkt i processen blev anbefalet.

På den baggrund blev der den 23. juni 2011 afholdt et møde, hvor Regionens kommuner var inviteret. Alle kommunerne undtaget én var tilmeldt, og der var i alt ca. 60 deltagere.

Konsulentfirmaet PlanEnergi fremlagde på mødet en kortlægning af Regionens vedvarende energiresourcer, og status for forskellige energiprojekter i Regionen blev fremlagt, herunder Randers klimaplan, solenergi i Horsens, Maabjerg Bioenergy i Holstebro og geotermisk varme i Viborg.

Der var herefter en livlig drøftelse, som er sammenfattet i vedlagte referat. Drøftelsen drejede sig bl.a. om:

- Problemer med gennemførelse af energiprojekter i kommunerne, f.eks. vindmølleplaner.
- Fremtiden for små varme- og kraftvarmeværker.
- Samarbejde på tværs af kommunegrænser.
- Er 100% vedvarende energi for uambitiøst?
- Anvendelse af biomasse til opvarmning
- Hvor stor en del af fødevarerarealet må bruges til energifgrøder?
- Hvad er realistiske besparelsesmål for 2025?
- Fjernvarme og tilslutning af nye fjernvarmebrugere.
- Transport og biogas.
- Vindmøller: El-nettet er ikke altid forberedt til tilslutning.
- Solceller.
- Samspil med anden planlægning, herunder beskyttelse af vandområder.

- Energisystemets omkostninger og effektivitet.

Der blev på mødet udtrykt interesse for, at Regionen påtager sig en koordinerende rolle i forhold til at facilitere den videre proces hen mod implementering af konkrete energitiltag.

Input fra mødet med kommunerne vil indgå i det igangværende arbejde med udarbejdelse af energi-perspektivplanen, som planlægges fremlagt på et møde for kommuner, energiselskaber og andre interessenter ved årsskiftet 2011/12.

Som led i udarbejdelse af planen holder Regional Udvikling den 7. september 2011 et inspirationsmøde af teknisk karakter med regionale aktører og specialister på energiområdet.

Beslutning

Orienteringen om mødet med kommunerne blev taget til efterretning.

På næste møde orienteres udvalget om det af Regionsrådet støttede projekt om anvendelse af enggræs fra Nørreådal og energipil til energi.

Bilag

- [Sammenfatning af diskussion på mødet den 23. juni 2011](#)

1-00-10-10

4. Drøftelse af udkast til den Regionale Udviklingsplan

Resumé

Der foreligger udkast til den Regionale Udviklingsplan. Udkastet er drøftet på møde den 9. august 2011 i det Rådgivende Udvalg vedr. Regional Udvikling.

Administrationen indstiller,

at udkastet til regional udviklingsplan - fsa. forhold med relation til Klimaudvalgets kommissorium - drøftes

Sagsfremstilling

Det Rådgivende Udvalg vedr. Regional Udvikling drøftede den 9. august 2011 et revideret udkast til udviklingsplan (vedlagt), hvor bl.a. klima, energi og uddannelse opprioriteres, og hvor en klimatilpasningsstrategi er indarbejdet. Det Rådgivende Udvalg vedr. Regional Udviklings bemærkninger indgår i det videre arbejde med udarbejdelsen af et

forslag til regional udviklingsplan, der forventes drøftet på regionsrådets temamøde i september 2011, hvorefter Regionsrådet i december 2011 forventes at få forelagt et forslag til udviklingsplan til udsendelse i høring.

Der henvises især til afsnittene, side 6 til 9 vedr. Klimatilpasning og Energi og Miljø.

Beslutning

Udvalget havde ingen bemærkninger til det fremlagte udkast.

Bilag

- [RUP-udkast til RURU 9aug11](#)

1-00-10-10

5. Evaluering af EnergiTEKmidt, program til støtte af teknologiudvikling i små og mellemstore virksomheder

Resumé

EnergiTEKmidt er et program, som er medfinansieret af Vækstforum og Regionsrådet til støtte af små og mellemstore virksomheders teknologiudvikling på energiområdet. Der er udkommet en uvildig evalueringsrapport om programmet.

Administrationen indstiller,

at evalueringsrapporten tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Væksthus Midtjylland har i perioden 2008 til medio 2011 været operatør på programmet EnergiTEKmidt, som er støttet af Regionsrådet og EU's Regionalfond efter indstilling fra Vækstforum. Programmet støtter teknologiudvikling på energiområdet i små og mellemstore virksomheder. Der foreligger en uvildig evaluering af programmet ved konsulentfirmaet Damvad.

Det væsentligste resultat af programmet er, at 31 virksomheder har fået støtte til inddragelse af konsulentbistand til hjælp ved udvikling af nye produkter til markedet inden for energiområdet. Evalueringen viser, at 20 af disse virksomheder enten allerede er kommet på markedet med deres nye produkter eller forventer at komme det inden for 1 år, 6 virksomheder forventes at komme på markedet inden for 1-2 år, mens 5 virksomheder først kommer på markedet om 3-5 år.

Evalueringen sammenfatter bl.a.:

"Programmet er baseret på de to antagelse, at der i de små og mellemstore midtjyske virksomheder befinder sig energiteknologiske "skuffeprojekter", og at disse med tilskud til køb af ekstern rådgivning kan bringes op af skufferne og ud på markedet.

Evalueringen har vist, at begge antagelser langt hen ad vejen er rigtige. Det kan konstateres, at med hjælp til udarbejdelse af udviklingsplaner og tilknytning af eksterne rådgivere bringes de enten helt ud på markedet eller et afgørende skridt nærmere makedet."

Væksthus Midtjylland er netop ved at igangsætte et nyt program CleanTEKmidt som en afløser for EnergiTEKmidt. CleanTEKmidt har ligeledes fået tilskud fra Vækstforum og Regionsrådet og støtter teknologiudvikling i små og mellemstore virksomheder. CleanTEKmidt har imidlertid ud over energi også fokus på miljø og klima og indeholder tillige mulighed for at tilkoble en demonstrationsfase på teknologiudviklingsforløbet.

Beslutning

Evalueringen af EnergiTEKmidt blev taget til efterretning.

Udvalget ønsker mere orientering om de igangværende energi- og miljøprojekter, som er støttet af Regionsrådet. Evt. som en årlig orientering.

Bilag

- [Evaluering af EnergiTEKmidt, endelig udgave](#)

1-00-10-10

6. Gensidig orientering

Resumé

Gensidig orientering for udvalgets medlemmer.

Sagsfremstilling

Næste møde er berammet til den 27. oktober 2011.

Beslutning

Ingen bemærkninger.

1-00-10-10

7. Rundvisning på Solar Explorium

Resumé

Solar Explorium er en bygning, hvor den nyeste energiteknologi er taget i anvendelse. Teknologien vil blive gennemgået.

Administrationen indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Solar Danmark A/S er grossistvirksomhed inden for EI-, VVS- og Ventilation. Solar har centrallager i Vejen samt 16 filialer rundt om i Danmark.

Solars bygning i Vejen er på 2600 m² og indeholder kontorer, kantine, mødefaciliteter og showroomet. Bygningen forsynes med vedvarende energi og er klassificeret efter bygningsreglementets lavenergiklasse 1.

Alle bygningens tekniske installationer, herunder varme, lys, sikring, adgangskontrol, ventilation mm. er koblet sammen i en "Netcontrol"-installation. Man kan til enhver tid se de informationer, man ønsker, samt styre bygningen og de enkelte rum med hensyn til varme, lys, persienner, udluftning mm.

Der er etableret forskellige typer af varmepumper, herunder jordvarmepumper og varmepumper tilsluttet sondeboringer, som er ført 80 meter under terræn, og der er solfangere installeret på bygningens tag.

På EI-siden er der solceller, hvor solcellemodulerne er integreret i ovenlysvinduerne på taget.

Bygningen ventileres med mekanisk ventilation. En effektiv genvinding sikrer, at over 80 % af varmen i den luft, der suges ud, bruges til opvarmning af den friske indblæsningsluft. Via køleeffekt fra varmepumpesystemet er det endvidere muligt i sommertiden at køle kontoretagen.

Beslutning

Orienteringen om Solar Explorium blev taget til efterretning.

Nederfor et kort referat:

Bygningen er etableret som energiklasse 3, men omfattende tekniske installationer har medført, at det registrerede energiforbrug er lavere end svarende til energiklasse 1.

De tekniske installationer er bl.a.:

- Egen energiforsyning med solceller, varmepumper og solvarmepaneller.
- Styling af belysning efter dagslysindfald og brug af de enkelte lokaler og sektioner af større lokaler.
- Styling af ventilation efter brug af de enkelte lokaler, temperatur og luftens CO₂ indhold.
- Effektiv varmegenvinding i forbindelse med ventilation.

- Styring efter de udendørs klimatiske forhold.
- Styring af solafskærmning.
- Massiv brug af IT udstyr til dataopsamling og effektiv individuel klimastyring i de enkelte rum.

Solars budskab er, at disse tekniske løsninger er langt billigere at implementere end bygningsisolering og udskiftning af bygningselementer.

Derudover blev fremvist eksempler på den nyeste teknologi, som Solar forhandler, inden for f.eks. varmepumper, solceller, varmegenvinding, belysning samt overvågning og styring af energiforbrug.